

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e34401/facsimile.pdf> (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

1477.

1849.

Beretning

N° 217.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

Utte og frebsindtydende (71de) Naade.

(Den fortløbende Behandling af Grundloven fortsat § 21.)

Sinnemann (fortsat) Dabot havde ogsaa for en stor Deel sin Med i den fette Naade, og jeg troer derfor, at man ikke kan slette noget fra den tidligere franske Tilstand til, at den samme Naade skulde true os, naar en udtraakt Naade havde, thi jo flere Naadere der er, desto mindre Indflydelse vil Regjeringen kunne udvæge paa Naadene, og den vil da mindre bekomme Embedsmændene efter deres politiske Ansættelse, end efter deres administrative Dygtighed.

Jeg troer saaledes at have vist, at det Exempel, der er hentet fra Frankrig, ikke godtgjor Uilfredsigheden af, her at holde paa Ministerens Uafhængighed. Jeg tilføjer, at Danmark har haft den Lykke at have haft en i det Hele taget hæderlig og efter Omstændighederne ret selvstændig Embedsmand, og jeg troer, at Grunden hertil ligger her i den Overenskomst, at de ikke vilde blive afstedværet uden Lov og Dom; men jeg troer ogsaa, at sig Gælder for Embedsmænd paa langt mindre end andre Ansættelser end under den frie Statsform, thi her har den Forrettede to magtige Stæder i den offentlige Mening og den frie Presse, og den Embedsmand, der troer sig afstedværet med Urette, kan jo betynde sig til Rigsdagen. Vi der ved os ikke tabe af Sigte, at Uvovlighed nye Paragrapher tilføjer den Alvorlige Pension, foruden at Afstedværet skal see efter alle Ministerens Indstilling. Jeg troer, at det er Garanti nok. En ansvarlig Minister vil sandsynlig betænde sig paa den tilstrækkelig Grund at foreslaa en Embedsmands Afstedværet for sine Kolleger, og den offentlige Mening, Pressen, ja Rigsdagen vil strengt kontrollere enhver sig Afstedværet. Væner og Uilfredsighed hos Ministerne vilde derfor ikke let kunne gjøre sig gjældende, og man kan her tillige med Rette henvisse til den danske Retfærdigheds- og Billighedsfølelse. Hidtil have Embederne været betragtede som et Slags Giendom, der ubetinget tilhørte dem, der engang paa en eller anden Naade havde været den Heltige, og at saar en Embedsmand sernet blot paa Grund af Uvovlighed, hvor noerist denne end kunde være, har vist været umuligt. Dette kan efter min Mening ikke forenes med sand Ministeransvarlighed.

Derimod foreslaar det mig ikke tilstrækkelig, at Folketingslaget efter § 19 kan have Anklageret over Ministerne; men jeg troer, at det ogsaa der have Ret til at sætte andre Embedsmænd under Anklage. Det kunde nemlig godt tænkes, at en Minister kunde beviste en af sine underordnede Embedsmænd paa en mindre rigtig Naade, men dog saaledes at han, Ministeren, ikke selv kunde rammed. I sin Tilfælde der vedkommende Embedsmænd kunne troffes. Jeg skal ikke foreslaa denne Betragtning videre, men kan forbeholde mig min Ret, om jeg senere finder det fornødent at stille et Forandringsforslag i sin Hensende.

Statistiken har en over Rigsdagsmand, nemlig Rigsdagsmanden for Randers Amt Ole Lilliet (Kier), der paa Grund af Sygdom er forhindret fra at være tilstede, anmoder mig om at forbeholde ham Ret til ved den anden Behandling at fremkomme med et Amendement til denne Paragraph. Han havde lovet at tilstille mig her Forslaget formulert, men det er endnu ikke kommet mig tilhænde, og jeg kan derfor ikke bestemt angive det. Det vil lægget gaa ud paa, at ingen Embedsmand skal kunne afstedværet eller forspire, medmindre det ved Dom eller Rættens Renselse paavises, at han

har gjort sig skyldig i Forfærdelse eller Embedsuhæderlighed. Disse Udtryk gælder bestemt ved Lov.

Da jeg ikke kan være enig med den ærde Rigsdagsmand, kan jeg ikke gjøre Forslaget til mit, men formoder, at der fra den høit ærde Formænd eller Forsamlings Side Intet kan være i Veien for, at det forbeholdes paa hans Naade.

Formanden: Det vil ialtsind komme under nærmere Overveelse, naar der bliver Spørgsmaal om at behandle Amendementet.

Wib: Jeg mener især, at saarstamt Embedsmænd ikke skal nedgaa til den laveste Servilitet, der Goodreglen netop være det Modstykke af den, som er opstillet i Grundlovsudkastet, nemlig at ingen Embedsmand i Reglen kan afstedværet eller forspire uden ved Lov og Dom. Vi maae ei glemme, at vi ere især med at vedtage en Lov, ei for Deltagelse, men for en lang Fremtid. Med de bedste Tanker om det nuværende Ministeriums Respektheds og Mandheds kan man dog ei benægte, at der i Tidens Løb kan opstaae saadanne Røvelinger i Staten, som bevirke, at det ene Ministerium hurtigt afleser det andet. Under saadanne Omstændigheder kunde det det Ministerium, som nu er kommet til Røret, stræbe til at forfølge de Embedsmænd, som være det gamle Ministerium ivrigt hengivne, og afstedværet eller forspire dem, hvilket Sidske oftere kan være for Embedsmænd værre end Afstedværet med Pension. Man har sagt, at Ministeransvarligheden gjorde det nødvendigt, at Ministerne kunde have den omhandlede Nyttighed; men dette kan jeg ikke indvænde. Det vil vist ikke falde Røgen ind at paasaae, at en Minister skulde kunne draget til Ansvar for alle de Forbedydelser eller Forfærdelser, de han underordnede Embedsmænd begaae, i. Or. at tilføje alle de Kædemangler, som Amtsforsvarerne kunne have, eller de Tab, som foraarjaages ved Tølv-Defraudationer af Embedsmænd; men er dette rigtig, kan jeg ikke indse, at Ministeransvarligheden skulde gjøre det nødvendigt, at Embedsmændene saaledes skulde blive overgivne i Ministerens Hænder. Jeg skal imidlertid ikke nægte, at visse Slags Gæder end i en saadan Natur, at Ministerne der have noget friere Hænder end i Ministeransvarligheden. Dette vil nærmest finde Røvelende i Militær-Statens, og jeg skulde da forbeholde mig Ret til at fremstille et Forandringsforslag, der vil gaae ud paa, at Embedsmænd i Reglen hvoerfen kunne afstedværet eller forspire uden istige Lov og Dom, men at Anklager heri kunne see istige en nærmere bestemt Lov.

Anders: Jeg troer ikke, man kan misjænde, at det Spørgsmaal, som er Gjendend for Grundlovens § 21, maae tillægges en lille ringe Betæning. Embedsmændene dannet de Organer, hvorigjennem Statens Liv rører sig; det er gjennem Embedsmændene, at Folkets Vilje, saaledes som den i den lovgivende Forsamling kommer til Ord, skal have sin Gjennemførelse; det er gjennem Embedsmændene, at Lovens selte Ord skal komme til Liv og Virksomhed. Jeg er derfor overbevist om, at ligesom en dygtig, friskbet og vakt, men netop derfor, troer jeg ogsaa, en inden Lovens Lørdede istret og uafhængig Embedsmænd er det høiteste Værn for Frihedens rette og sande Gjennemførelse, saaledes er ogsaa paa den anden Side en afhængig, for Uilfredsighed vridgiden og derfor ogsaa, som alt for let, ferill og nemvovlisset Embedsmænd det færligste Vandev; man kan give Regjeringen Hænde, for demmed at befrygte og undertrykke Folkets Frihed. Jeg ved vel, at det har været ligesom sernat fra det Ministeriums Tænde, hvem Grundlovsudkastet stodes, at ville tænke paa at indføre en saadan Uafhængighed (Det har?) som den her omtalte. — Ingen kan være mere overbevist deraf end jeg — som det er sernat fra det Ministeriums